

Nyhetsbrev om EU-rätt nummer 6 2020

Innehåll

INLEDNING	2
AVGÖRANDE I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.	2
Skatterätt.....	2
Privat tandvårdskliniks förvärv av tjänster från utländsk tandläkare avsåg skattepliktig personaluthyrning	2
EU-DOMSTOLEN.....	3
Avgöranden rörande Sverige	4
Förslag till avgöranden rörande Sverige	4
Institutionell rätt och allmänna principer	4
Processrätt.....	4
Österrikisk domstol behörig att pröva tvist om ekonomisk skada som bilköpare lidit till följd av Volkswagens manipulering av utsläppsuppgifter	4
Skatterätt.....	5
Huvudsaksprincipen inte vägledande för fastställande av skattesats vid blandad fondförvaltning	5
Konkurrensrätt m.m.....	6
Inre marknaden och fri rörlighet	6
Det företag som utövar arbetsledningsrätten, som bär lönekostnaderna och som kan säga upp anställningsavtalen är arbetsgivare enligt förordning 1408/71	6
Inrikes och rättsligt samarbete	8
4 800 euro i schablonersättning till offer för sexuella övergrepp otillräckligt för att utgöra "lämplig" ersättning enligt brottsofferdirektivet	8
Informationssamhället	9
EU-domstolen ogiltigförklarar kommissionens beslut att förklara att Förenta staternas skydd för personuppgifter är tillräckligt	9
Google/YouTube inte skyldiga att lämna information om e-postadresser, IP- adresser och mobiltelefonnummer till användare som gjort intrång i upphovsrätten.....	12
Arbetsrätt	13
Italiensk fredsdomare kan ha samma rätt till betald semester som ordinarie domare	13
Konsumenträtt.....	15
Begränsningsregeln i Montrealkonventionen avseende flygbolags ansvar för förlorat bagage utgör ett maximibelopp	15
Migrationsrätt	16
Inte tillåtet att avvisa ansökan om familjeåterförening enbart av det skälet att den som ansökan avser har blivit myndig efter det att ansökan gavs in.....	16

Placering av förvarstagen i fängelse i avvaktan på avlägsnande godtas	18
Miljö rätt	19
EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER	19
NYA MÅL.....	19
DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN	19
FRÅN LAGSTIFTNINGSSARBETET	20
Sverige.....	20
Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar	20
En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning – lagrådsremiss.....	20

INLEDNING

Välkommen till ett nytt nummer av Nyhetsbrevet, som denna gång avser sommarmånaderna juli och augusti. Trots det finns en hel del matnyttigt att redovisa, när vi nu går in i hösten. Från EU-domstolens stora avdelning sticker två mål ut. Det första är att den, återigen i ett mål mellan Facebook Ireland och Maximilian Schrems, ogiltigförklarar kommissionens beslut i vilket den bedömt skyddsnivån för behandling av personuppgifter vara adekvat, se Informationssamhället. Det andra rörde bl.a. frågan om schablonersättningar till brottsoffer kan vara "lämplig" ersättning enligt brottsofferdirektivet, se Inrikes och rättsligt samarbete.

En under första halvan av juni synnerligen aktiv EU-domstol har bistått med en hel del annat läsvärt till detta nummer av Nyhetsbrevet. För att bara ta ett exempel refereras ett mål rörande italienska fredsdömares eventuella rätt till motsvarande betald semester som landets ordinarie domare har, under rubriken Arbetsrätt. Mycket nöje!

AVGÖRANDE I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

Skatterätt

[Privat tandvårdskliniks förvärv av tjänster från utländsk tandläkare avsåg skattepliktig personaluthyrning](#)

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 2 juli 2020 i mål 6562-19, HFD 2020 ref. 35, fastslagit att en privat tandvårdskliniks förvärv av tjänster från en utländsk tandläkare avser mervärdesskattepliktig personaluthyrning, inte från skatteplikt undantagna tandvårdstjänster. Den fastställde därmed Skatterättsnämndens förhandsbesked.

City Dental i Stockholm AB driver en tandvårdsklinik. Bolaget avser att köpa in tjänster av en polsk tandläkare. Bolaget ansökte om förhandsbesked för att få veta om det ska förvärvsbeskattas för dessa tjänster eller om tjänsterna ska ses som från skatteplikt undantagen tandvård. Bolaget är en privat vårdgivare som tillhandahåller tandvårdstjänster till patienter vid sin klinik i Stockholm. Eftersom dessa tjänster är undantagna från skatteplikt har bolaget inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt. Om bolaget ska förvärvsbeskattas för de tjänster som köps in av

tandläkaren så blir mervärdesskatten därför en kostnad i bolagets verksamhet. Skatterättsnämnden ansåg att syftet med avtalet mellan tandläkaren och bolaget är att bemanna den organisation för tandvård som bolaget tillhandahåller. Enligt nämnden utgör tandläkarens tillhandahållande till bolaget därför uthyrning av personal, inte tandvård, och det omfattas därmed inte av undantag från skatteplikt. Enligt 3 kap. 4 § första stycket mervärdesskattelagen (1994:200) undantas från skatteplikt omsättning av tjänster som utgör sjukvård, tandvård eller social omsorg samt tjänster av annat slag och varor som den som tillhandahåller vården eller omsorgen omsätter som ett led i denna. I mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG) finns i artikel 132.1 a-q bestämmelser om undantag för vissa verksamheter av hänsyn till allmänintresset, bl.a. vård, omsorg och undervisning. De svenska bestämmelserna om undantag från skatteplikt för tandvård grundas på punkterna b och c om undantag för sjukvård och sjukvårdande behandling. Enligt artikel 132.1 b ska medlemsstaterna från skatteplikt undanta sjukhusvård och sjukvård samt transaktioner nära knutna till dessa, som utförs av offentligrättsliga organ eller under jämförbara sociala betingelser av sjukhus, centrum för medicinsk behandling eller diagnos och andra i vederbörlig ordning erkända inrättningar av liknande art. I artikel 132.1 c anges att sjukvårdande behandling som ges av medicinska eller paramedicinska yrkesutövare såsom dessa definieras av medlemsstaten i fråga ska undantas.

I målet hade begärts att HFD skulle inhämta förhandsavgörande från EU-domstolen. Begäran avsågs med motiveringen att tillräcklig ledning redan fanns i domstolens praxis.

I sak anförde HFD att utgångspunkten är att när den tillhandahållna personalen utför de medicinska åtgärderna på uppdrag av köparen och ingår i köparens organisation, talar det för att det är fråga om personaluthyrning. För att avgöra om så är fallet ska beaktas vem som har det övergripande ansvaret för vilka arbetsuppgifter som ska utföras, vilka patienter som ska få del av åtgärderna och under vilka tider dessa ska tillhandahållas. **När en köpande vårdgivare anlitar en underleverantör som tillhandahåller vårdpersonal för att den ska utföra medicinska åtgärder som avser köparens patienter får tillhandahållandet alltså normalt anses som en personaluthyrningstjänst.** Syftet med avtalet mellan köparen och dennes underleverantör får under sådana förhållanden nämligen anses vara att en resurs med viss kompetens ska tillhandahållas så att köparen ska kunna fullgöra sina skyldigheter. **I förhållandet mellan köparen och underleverantören är den tjänst som tillhandahålls därmed inte sjukvård.** Bolagets argument att HFD missuppfattat EU-domstolens praxis i sina tidigare avgöranden godtogs inte.

EU-DOMSTOLEN

EU-domstolen har under perioden 1 juli -31 augusti 2020 meddelat [48 domar](#) som publicerats i rättsfallssamlingen, varav [7 domar](#) från stora avdelningen. Ingen av dessa rör mål där förhandsavgörande begärts av svensk domstol. Under samma period har generaladvokaterna meddelat [25 förslag](#) till avgöranden. Inget av dessa förslag rör Sverige i denna mening. [Pressmeddelanden](#) har lämnats i ett antal av dessa avgöranden och förslag.

Avgöranden rörande Sverige

Förslag till avgöranden rörande Sverige

Institutionell rätt och allmänna principer

Processrätt

[Österrikisk domstol behörig att pröva tvist om ekonomisk skada som bilköpare lidit till följd av Volkswagens manipulering av utsläppsuppgifter](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 9 juli 2020 i mål C-343/19, Verein für Konsumenteninformation, prövat en begäran om förhandsavgörande från Landesgericht Klagenfurt (Regionala domstolen i Klagenfurt, Österrike) angående tolkningen av artikel 7 led 2 i förordning (EU) nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Begäran har framställts i ett mål mellan Verein für Konsumenteninformation, en konsumentorganisation hemmahörande i Wien (Österrike) (nedan kallad VKI), och biltillverkaren Volkswagen AG, ett aktiebolag bildat enligt tysk rätt med säte i Wolfsburg (Tyskland). Målet avser det sistnämnda bolagets ansvar för skador som uppkommit till följd av att fordon som köpts av österrikiska konsumenter har utrustats med en programvara som manipulerar uppgifter om avgasutsläpp.

VKI, som enligt sina stadgar bland annat har till uppgift att göra gällande rättigheter som konsumenter överlåtit till den i domstol, väckte, den 6 september 2018, talan vid Landesgericht Klagenfurt och yrkade att Volkswagen skulle förpliktas att betala skadestånd. VKI gjorde till stöd för talan gällande **Volkswagens skadeståndsansvar** utanför avtalsförhållanden med hänvisning till att de 574 konsumenter som överlåtit sina rättigheter till VKI i syfte att talan skulle väckas i det nationella målet hade köpt nya och begagnade bilar utrustade med en EA 189-motor i Österrike innan det avslöjades för allmänheten, den 18 september 2015, att Volkswagen hade **manipulerat uppgifter om avgasutsläpp** från dessa fordon på ett sätt som gör det möjligt att, vid tester och mätningar, visa avgasutsläpp som motsvarar de föreskrivna gränsvärdena, trots att de förorenande ämnen som faktiskt släpps ut under verkliga förhållanden, det vill säga vid användning av de berörda fordonen på väg, flera gånger överskrider de föreskrivna gränsvärdena. Eftersom fordonen i fråga var felaktiga från början, var deras marknadsvärde betydligt lägre än det pris som faktiskt betalades. Skillnaden utgör en skada som ger rätt till ersättning. VKI har grundat den hänskjutande domstolens internationella behörighet på artikel 7 led 2 i förordning nr 1215/2012. Köpeavtalet ingicks, köpesumman betalades och samtliga bilar i fråga överläts eller levererades inom nämnda domstols domkrets. Det rör sig inte om en skada som uppstått efter fordonsköpet, utan om en initial skada som motiverar nämnda domstols behörighet.

Frågan huruvida artikel 7 led 2 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att **när en fordonstillverkare i en medlemsstat olagligen har utrustat sina fordon med en programvara som manipulerar uppgifter om avgasutsläpp, innan fordonen**

förvärvas av tredje man i en annan medlemsstat, är den ort där skadan uppkom belägen i sistnämnda medlemsstat hänsköts till EU-domstolen för förhandsavgörande.

EU-domstolen påminde inledningsvis om att **begreppet ”den ort där skadan inträffade” avser både den ort där skadan uppkom och den ort där den skadevällande händelsen inträffade**, vilket medför att talan kan väckas mot svaranden vid domstolen på den av dessa två orter som käranden väljer. Vad gäller den ort där skadan uppkom består den skada som VKI påstår sig ha lidit i att de aktuella fordonen har minskat i värde till följd av skillnaden mellan det pris som förvärvaren har betalat för ett sådant fordon och fordonets verkliga värde på grund av att en programvara installerats som manipulerar uppgifter om avgasutsläpp. Trots att dessa fordon blev defekta så snart programvaran hade installerats, ska den återopade skadan följaktligen ansetts ha uppkommit först när dessa fordon köptes till ett pris som översteg deras verkliga värde. Den sålunda ställda frågan skulle därmed besvaras jakande.

Skatterätt

[Huvudsaksprincipen inte vägledande för fastställande av skattesats vid blandad fondförvaltning](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 2 juli 2020 i mål C-231/19, Blackrock Investment Management, prövat en begäran om förhandsavgörande från Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Överdomstolen (skatte- och finansavdelningen), Förenade kungariket) angående tolkningen av artikel 135.1 g i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet). Begäran har framställts i ett mål mellan BlackRock Investment Management (UK) Limited (nedan kallat BlackRock) och Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (skatte- och tullmyndigheten, Förenade kungariket) (nedan kallad skattemyndigheten) angående skattemyndighetens beslut att inte bevilja BlackRock undantag från skatteplikt enligt artikel 135.1 g i mervärdesskattedirektivet.

Blackrock ingår i och företräder en mervärdesskattegrupp i Förenade kungariket bestående av bolag som bedriver fondförvaltningsverksamhet. Blackrock förvaltar både särskilda investeringsfonder och andra fonder. De förstnämnda fonderna utgör emellertid inte, varken med hänsyn till deras antal eller till värdet på de förvaltade tillgångarna, en majoritet av de förvaltade fonderna. För att förvalta samtliga dessa fonder erhåller BlackRock tjänster som tillhandahålls av BlackRock Financial Management Inc. (nedan kallat BFMI), ett bolag bildat enligt amerikansk rätt som ingår i samma koncern. Dessa tjänster tillhandahålls med hjälp av en IT-plattform, som getts namnet Aladdin, som består av en kombination av datorutrustning, programvara och personalresurser. Aladdin tillhandahåller portföljförvaltarna marknadsanalyser, prestandakontroller och riskkontroller som underlag för investeringsbeslut, övervakar efterlevnaden av regelverket och möjliggör genomförande av transaktionsbesluten. Enligt begäran om förhandsavgörande rör det sig om ett enda tillhandahållande, oavsett vilka fonder som förvaltas. Eftersom BFMI inte har sitt säte i Förenade kungariket betalar BlackRock mervärdesskatt inom ramen för förfarandet för omvänd betalningsskyldighet i enlighet med artikel 196 i

mervärdesskattedirektivet. För perioden mellan den 1 januari 2010 och den 31 januari 2013 ansåg BlackRock att de tjänster som användes för förvaltningen av särskilda investeringsfonder skulle undantas från skatteplikt genom tillämpning av artikel 135.1 g i direktivet, vilket innebar att BlackRock enbart betalade skatt på de tjänster som användes för förvaltningen av andra fonder, varvid värdet av dessa tjänster beräknades proportionellt utifrån dessa fonders belopp i förhållande till de förvaltade fondernas totala belopp. Skattemyndigheten godtog inte detta tillvägagångssätt utan fattade flera beslut om uppbörd av skatt avseende denna period. BlackRock överklagade dessa beslut till First-tier Tribunal (Tax Chamber) (Förstainstansdomstolen (skatteavdelningen), Förenade kungariket), som ogillade överklagandet. Domen överklagades och **BlackRock gjorde gällande att bolagets användning av Aladdin under alla omständigheter borde undantas från skatteplikt vad gäller tillhandahållanden av förvaltningstjänster till särskilda investeringsfonder**, och att värdet på dessa tillhandahållanden kan fastställas utifrån deras andel av de förvaltade fondernas totala belopp. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen konstaterade att den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i **huruvida artikel 135.1 g i mervärdesskattedirektivet ska tolkas så, att ett enda tillhandahållande av förvaltningstjänster som tillhandahålls genom en IT-plattform som tillhör en tredjepartsleverantör till förmån för ett fondbolag som förvaltar både särskilda investeringsfonder och andra fonder, omfattas av undantaget från skatteplikt enligt denna bestämmelse** och, om så är fallet, på vilket sätt undantaget ska tillämpas. Den påminde om att de undantag som avses i bestämmelsen är **unionsrättsliga begrepp som ska tolkas restriktivt**. Det enda tillhandahållande av tjänster som målet rörde skulle **behandlas på ett och samma sätt i skattemässigt hänseende**. Då det inte rörde sig om tillhandahållande av en över- och en underordnad tjänst, kunde frågan om skattesats inte avgöras utifrån vilket tillhandahållande som var det huvudsakliga. Tvärtom skulle en sådan tillämpning kunna medföra undantaget från skatteplikt för förvaltning av särskilda investeringsfonder beviljas andra fonder. En sådan konsekvens skulle strida mot den **strikt tolkning** som ska ges det undantag från skatteplikt som föreskrivs i artikel 135.1 g i mervärdesskattedirektivet. Ett sådant tillhandahållande av tjänster som det som är aktuellt i det nationella målet uppfyller följaktligen inte villkoren för att omfattas av det undantag från skatteplikt som föreskrivs i artikel 135.1 g i mervärdesskattedirektivet. Frågan besvarades således nekande.

Konkurrensrätt m.m.

Inre marknaden och fri rörlighet

[Det företag som utövar arbetsledningsrätten, som bär lönekostnaderna och som kan säga upp anställningsavtalen är arbetsgivare enligt förordning 1408/71](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 16 juli 2020 i mål C-610/18, AFMB, prövat en begäran om förhandsavgörande från Centrale Raad van Beroep (Appellationsdomstolen för social- och förvaltningsrättsliga mål, Nederländerna) angående tolkningen av artikel 14 leden 1 a och 2 a i rådets förordning (EEG) nr

1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (förordningen har ersatts av förordning 883/04). Målet rör de beslut genom vilka den nederländska socialförsäkringskassan SvB har slagit fast att den nederländska lagstiftningen om social trygghet är tillämplig på internationella lastbilschaufförer bosatta i Nederländerna, sysselsatta i fordonsflottor som förvaltades av AFMB, ett cypriotiskt bolag, som även ingått anställningsavtal med dessa chaufförer.

Enligt avtalen var cypriotisk arbetsrätt tillämplig på avtalen. De berörda internationella lastbilschaufförerna hade varken bott eller arbetat på Cypern innan anställningsavtalen ingicks. Vid fullgörandet av dessa avtal fortsatte de att bo i Nederländerna och utförde för Nederländska transportföretags räkning sitt arbete i två eller flera medlemsstater, eller till och med, för vissa av dessa lastbilschaufförer, även i en eller flera EFTA-stater. Av beslutet om hänskjutande framgår även att dessa lastbilschaufförer under denna period inte utförde en väsentlig del av sitt arbete i Nederländerna.

SvB slog fast att den nederländska lagstiftningen om social trygghet var tillämplig på lastbilschaufförerna och utfärdade A1-intyg om detta. AFMB och ett antal lastbilschaufförer som hade ingått anställningsavtal med AFMB överklagade beslutet. Målet hänsköts till EU-domstolen.

EU-domstolen konstaterade att **begreppet arbetsgivare skulle ges en unionsrättslig tolkning, enligt vilken det är den faktiska, objektiva situationen i praktiken som ska vara avgörande**. Det framgick av "begäran om förhandsavgörande att dessa lastbilschaufförer, som hela tiden har varit bosatta i Nederländerna under dessa tidsperioder, innan anställningsavtalen ingicks med AFMB hade valts ut av transportföretagen själva och att de, efter ingåendet av nämnda avtal, utövade sin yrkesverksamhet för dessa transportföretags räkning och att företagen stod risken för denna verksamhet. Även om AFMB, enligt de "avtal om förvaltning av fordonsflottor" som slutits mellan nämnda transportföretag och AFMB, skulle ombesörja förvaltningen av lastbilarna och även om AFMB gavs i uppdrag att ansvara för löneförvaltningen, följer det av den hänskjutande domstolens uppgifter att de transportföretag som är aktuella i det nationella målet i själva verket svarade för de faktiska lönekostnaderna genom den provision som betalades till AFMB. Ett transportföretags beslut att inte längre anlita en lastbilschaufför innebär i allmänhet att AFMB omedelbart sade upp denna chaufför. Transportföretaget hade således den faktiska rätten till uppsägning, vilket det dock ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva." Det saknade för övrigt betydelse för bedömningen utifrån vilken av förordningarna 1408/71 eller 883/2004 som ligger till grund för bedömningen. Domstolen besvarade således frågan så att artikel 14 led 2 a i förordning nr 1408/71 och artikel 13.1 b i) i förordning nr 883/2004 ska tolkas så, att en internationell lastbilschaufförs arbetsgivare, i den mening som avses i dessa bestämmelser, är det företag som utövar den faktiska arbetsledningsrätten gentemot lastbilschauffören, som i praktiken bär lönekostnaderna och som i praktiken har rätt att säga upp vederbörande, och inte det företag med vilket nämnda lastbilschaufför har ingått ett anställningsavtal och som i det avtalet formellt anges som arbetsgivare till samma lastbilschaufför.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Inrikes och rättsligt samarbete

[4 800 euro i schablonersättning till offer för sexuella övergrepp otillräckligt för att utgöra "lämplig" ersättning enligt brottsofferdirektivet](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 16 juli 2020 i mål C-129/19, Presidenza del Consiglio dei Ministri, prövat en begäran om förhandsavgörande från Corte suprema di cassazione (Högsta domstolen, Italien), angående tolkningen av direktiv 2004/80/EG om ersättning till brottsoffer. Målet rör en talan om utomobligatoriskt skadeståndsansvar mot Republiken Italien på grund av den skada som BV påstår sig ha lidit till följd av underlåtenheten att införliva direktiv 2004/80 med italiensk rätt.

BV, som är en italiensk medborgare bosatt i Italien, utsattes för sexuella övergrepp i Italien. Gärningsmännen dömdes till fängelse och ålades att till BV betala 50 000 euro i skadestånd. Eftersom gärningsmännen hållit sig undan, har detta belopp emellertid inte kunnat inkrävas. BV väckte talan mot Republiken Italien och yrkade att det skulle fastställas att den ådragit sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar, eftersom den inte på ett korrekt och fullständigt sätt hade uppfyllt de skyldigheter som följer av direktiv 2004/80, i synnerhet den skyldighet som föreskrivs i artikel 12.2 i detta direktiv. Talan bifölls i första instans och skadeståndet bestämdes till 90 000 euro, vilket i andra instans sattes ned till 50 000 euro. Domen överklagades till den hänskjutande domstolen, som hyste tvivel om huruvida den begränsning till gränsöverskridande situationer som den italienska genomförandelagstiftningen innebar är förenlig med direktivet. Efter det att beslutet att begära förhandsavgörande fattats tillerkändes BV, med retroaktiv tillämpning av senare utfärdade bestämmelser, schablonersättning enligt lag med 4 800 euro.

Den första fråga som EU-domstolen prövade var om unionsrätten ska tolkas så, att **en medlemsstats ordning för utomobligatoriskt skadeståndsansvar för skada som vållats genom åsidosättande av unionsrätten är tillämplig på brottsoffer som är bosatta i nämnda medlemsstat, på vars territorium det aktuella uppsåtliga våldsbrottet har begåtts**, med motiveringen att denna medlemsstat inte i rätt tid har införlivat artikel 12.2 i direktiv 2004/80. Domstolen påminde om att det av domstolens fasta praxis framgår att enskilda som lidit skada har rätt till skadestånd för skada som de har vållats genom överträdelser av unionsrätten som kan tillskrivas en medlemsstat när **tre förutsättningar** är uppfyllda, nämligen att **syftet** med den unionsbestämmelse som har överträtts är att **ge enskilda rättigheter**, att **överträdelserna** av denna bestämmelse är **tillräckligt klar** och att det finns ett **direkt orsakssamband** mellan överträdelserna och den skada som de enskilda har lidit, och klargjorde att det i förevarande mål var den första av dessa förutsättningar som aktualiserades. Den fastslog vidare att artikel 12.2 i direktivet, mot bakgrund av dess lydelse, det sammanhang i vilket den förekommer och de mål som eftersträvas, medför en **skyldighet för medlemsstaterna att införa en ordning för ersättning till offer för alla typer av uppsåtliga våldsbrott begångna på dess territorium, även mot brottsoffer bosatta i medlemsstaten**. Mot den bakgrunden konstaterade domstolen att, under förutsättning att den nationella domstolen ansåg övriga förutsättningar för skadestånd vara uppfyllda, **Italien var skadeståndsskyldigt** för den bristfälliga implementeringen.

Den andra frågan EU-domstolen prövade var huruvida artikel 12.2 i direktiv 2004/80 ska tolkas så, att en **schablonersättning på 4 800 euro** till offer för ett sexuellt våldsbrott enligt en nationell ordning för ersättning till offer för uppsåtliga våldsbrott ska anses vara ”**rättvis och lämplig**”, i den mening som avses i denna bestämmelse. Eftersom direktivet inte innehåller några bestämmelser om ersättningens storlek har medlemsstaterna ett handlingsutrymme. **Ersättningen måste, även om den bestäms utifrån ett schablonbelopp, dock vara så omfattande att den på ett adekvat sätt kompenserar det lidande som brottsoffret har utsatts för.** Mot bakgrund av de allvarliga konsekvenser som sexuella övergrepp generellt medför föreföll enligt domstolen ett schablonbelopp på **4 800 euro vara otillräckligt** för att villkoren om lämplig och rättvis ersättning skulle vara uppfyllt. Artikel 12.2 i direktiv 2004/80 skulle följaktligen tolkas så, att en schablonersättning som beviljas ett offer för ett sexuellt våldsbrott enligt en nationell ordning för ersättning till offer för uppsåtliga våldsbrott inte kan anses vara ”rättvis och lämplig”, i den mening som avses i denna bestämmelse, om den fastställs utan hänsyn till de allvarliga följderna för brottsoffren av det begångna brottet och kan således inte anses utgöra en lämplig ersättning för den materiella och ideella skadan. [Pressmeddelande](#) har lämnats.

Informationssamhället

[EU-domstolen ogiltigförklarar kommissionens beslut att förklara att Förenta staternas skydd för personuppgifter är tillräckligt](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 16 juli 2020 i ml C-311/18, Facebook Ireland och Schrems, prövat en begäran om förhandsavgörande från High Court (Förvaltningsöverdomstolen, Irland) angående

- tolkningen av artikel 3.2 första strecksatsen, artiklarna 25, 26 och artikel 28.3 i direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, jämförda med artikel 4.2 FEU samt artiklarna 7, 8 och 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan),
- tolkningen och giltigheten av kommissionens beslut 2010/87/EU om standardavtalsklausuler för överföring av personuppgifter till registerförare etablerade i tredjeland i enlighet med direktiv 95/46 om huruvida ett adekvat skydd säkerställs genom skölden för skydd av privatlivet i EU och Förenta staterna (nedan kallat **beslutet om standardavtalsklausuler**), samt
- tolkningen och giltigheten av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/1250 enligt direktiv 95/46 (nedan kallat **beslutet om skölden för skydd av privatlivet**).

Begäran har framställts i ett mål mellan Data Protection Commissioner (**dataskyddsmyndigheten**, Irland), å den ena sidan, och Facebook Ireland och Maximilian Schrems, å den andra sidan, angående ett klagomål från Maximilian Schrems rörande Facebook Irelands överföring av hans personuppgifter till Facebook Inc. i Förenta staterna.

Maximilian Schrems är medborgare i Österrike och bosatt i den medlemsstaten. Han har använt det sociala nätverket Facebook (nedan kallat Facebook) sedan år 2008. Alla personer med hemvist inom unionen som vill använda Facebook måste i samband med att de registrerar sig ingå ett avtal med Facebook Ireland, ett

dotterbolag till moderbolaget Facebook Inc., vilket i sin tur har sitt säte i Förenta staterna. Personuppgifterna om Facebookanvändare med hemvist inom unionen överförs helt eller delvis till servrar tillhörande Facebook Inc., vilka är belägna i Förenta staterna där uppgifterna behandlas.

Schrems gjorde den 25 juni 2013 en anmälan till dataskyddsmyndigheten där han begärde att myndigheten skulle förbjuda Facebook Ireland att överföra personuppgifter till Förenta staterna. Schrems gjorde gällande att gällande rätt och praxis i Förenta staterna inte säkerställde tillräckligt skydd för personuppgifter som lagras i Förenta staterna mot den övervakningsverksamhet som bedrevs av myndigheterna där. Klagomålet avslogs bland annat med motiveringen att kommissionen hade slagit fast att Förenta staterna säkerställer en adekvat skyddsnivå. Efter överklagande begärde High Court förhandsavgörande från EU-domstolen angående tolkningen och giltigheten av kommissionens beslut. Genom domen av den 6 oktober 2015, Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650), ogiltigförklarade domstolen beslutet, varefter High Court upphävde beslutet att avslå Schrems överklagande och återförvisade målet.

Schrems ingav, efter påpekande från dataskyddsmyndigheten om att en stor del av personuppgifterna som överförts gjort det på grundval av de standardiserade dataskyddsbestämmelser som återfinns i bilagan till beslutet om standardavtalsklausuler, ett omformulerat klagomål. I detta gjorde han gällande att eftersom dessa uppgifter används inom ramen för olika övervakningsprogram på ett sätt som är oförenligt med artiklarna 7, 8 och 47 i stadgan, kan beslutet om standardavtalsklausuler inte motivera att nämnda uppgifter överförs till Förenta staterna och begärde att överföringen skulle förbjudas. Dataskyddsmyndigheten vände sig till den hänskjutande domstolen för att få till stånd en **ny begäran om förhandsavgörande**, vilket också skedde, år 2018.

Den hänskjutande domstolen har i dom den 3 oktober 2017 **prövat bevisningen i målet**, genom ett förfarande i vilket bl.a. den amerikanska regeringen deltagit. Den konstaterade där bl.a. att dess National Security Agency (NSA) inom ramen för **övervakningsprogrammen Prism och Upstream** har tillgång till bl.a. uppgifter från leverantörer av internetjänster om all kommunikation som skickats och mottagits av en "väljare" ("selector"), varvid en del av dessa meddelanden även **överförs till FBI och CIA**, respektive uppgifter som genereras inom ramen för den skyldighet de telekommunikationsföretag som driver internets "stamnät" – det vill säga kabelnätet, switchar och routrar – har att låta NSA kopiera och filtrera trafikflödena på internet i syfte att samla in kommunikation som skickas eller mottas av eller rör en icke-amerikansk medborgare som uppmärksammas av en "väljare". Enligt den hänskjutande domstolen **har NSA inom ramen för nämnda program åtkomst till såväl metadata som innehållet i de berörda kommunikationerna**.

Vad gäller **domstolsskyddet** har den hänskjutande domstolen angett att unionsmedborgare inte har tillgång till samma rättsmedel som amerikanska medborgare mot amerikanska myndigheters behandling av personuppgifter, eftersom **fjärde tillägget i Förenta staternas konstitution**, som enligt amerikansk rätt utgör det starkaste skyddet mot olaglig övervakning, inte är tillämpligt på unionsmedborgare. Enligt den hänskjutande domstolen omfattas inte NSA:s verksamhet i detta avseende av domstolarnas tillsyn och **kan inte bli föremål för rättsmedel vid domstol**.

High Court ställde elva tolkningsfrågor, som EU-domstolen valde att besvara utifrån bestämmelserna i dataskyddsförordningen (DSF), 2016/679, istället för det genom den förordningen upphävda direktivet 95/46.

EU-domstolen slog inledningsvis fast att artikel 2.1 och 2.2 DSF ska tolkas så, att en **överföring av personuppgifter i kommersiellt syfte** från en näringsidkare etablerad i en medlemsstat till en annan näringsidkare etablerad i ett tredjeland, **omfattas av denna förordnings tillämpningsområde, trots att dessa uppgifter, under eller efter denna överföring, kan komma att behandlas av myndigheterna i det tredjelandet för ändamål som avser allmän säkerhet, försvar och nationell säkerhet.** Den slog vidare fast att artikel 46.1 och 46.2 c DSF ska tolkas så, att **de lämpliga skyddsåtgärder, lagstadgade rättigheter och effektiva rättsmedel** som krävs enligt dessa bestämmelser ska **säkerställa** att personer vars personuppgifter överförs till ett tredjeland med stöd av standardiserade dataskyddsbestämmelser **åtnjuter en skyddsnivå som är väsentligen likvärdig med den som garanteras inom unionen** genom denna förordning, jämförd med stadgan. Vid bedömningen av den skyddsnivå som säkerställs i samband med en sådan överföring ska hänsyn tas till såväl de avtalsvillkor som överenskommits mellan den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet, som är etablerade i unionen, och mottagaren av överföringen i det berörda tredjelandet, som de relevanta delarna av rättssystemet i det tredjelandet, särskilt de som anges i artikel 45.2 i förordningen, såvitt avser den åtkomst som myndigheterna i det tredjelandet eventuellt har till överförda personuppgifter. För det tredje fastslog den att artikel 58.2 f och j DSF ska tolkas så, att **såvida det inte finns ett giltigt kommissionsbeslut om adekvat skyddsnivå är den behöriga tillsynsmyndigheten skyldig att avbryta eller förbjuda en överföring av uppgifter till ett tredjeland** på grundval av standardiserade dataskyddsbestämmelser som antagits av kommissionen, när tillsynsmyndigheten, med beaktande av samtliga omständigheter i samband med denna överföring, anser att dessa klausuler inte iakttas eller inte kan iakttas i det tredjelandet och att **det skydd för överförda personuppgifter som krävs enligt unionsrätten**, särskilt enligt artiklarna 45 och 46 DSF samt stadgan, **inte kan säkerställas** med andra medel, förutsatt att den personuppgiftsansvarige eller dennes personuppgiftsbiträde som är etablerade i unionen inte själv har avbrutit eller upphört med överföringen. Vad gäller frågan om **giltigheten av beslutet om standardavtalsklausuler** konstaterade domstolen att det **innehåller effektiva mekanismer** som i praktiken gör det möjligt att **säkerställa att överföringen av personuppgifter** till ett tredjeland med stöd av de standardiserade dataskyddsbestämmelserna i bilagan till detta beslut ska **avbrytas eller förbjudas** om mottagaren av överföringen inte iaktar nämnda bestämmelser eller inte kan iaktta dem.

Huvudfrågorna i målet kom emellertid att röra det så kallade **beslutet om skölden för skydd av privatlivet**. Närmare bestämt var dels frågan om och i vilken utsträckning en tillsynsmyndighet i en medlemsstat är **bunden av konstaterandet** i beslutet om skölden för skydd av privatlivet **att Förenta staterna säkerställer en adekvat skyddsnivå**, dels frågan huruvida **överföringen** till Förenta staterna av personuppgifter **strider mot de rättigheter som garanteras i artiklarna 7, 8 och 47 i stadgan**, och i synnerhet huruvida inrättandet av den ombudsman som anges i bilaga III till beslutet om skölden för skydd av privatlivet är förenligt med nämnda artikel 47. När det gäller den första av dessa frågor konstaterade domstolen att

beslutet om skölden för skydd av privatlivet är bindande. Så länge det inte har ogiltigförklarats av EU-domstolen, kan den behöriga tillsynsmyndigheten således inte avbryta eller förbjuda en överföring av personuppgifter till en organisation som anslutit sig till skölden av det skälet att tillsynsmyndigheten, tvärtemot kommissionens bedömning i nämnda beslut, anser att lagstiftningen i Förenta staterna om åtkomst till personuppgifter som överförs enligt skölden och de offentliga myndigheternas användning av dessa personuppgifter i detta tredjeland för ändamål som rör nationell säkerhet, brottsbekämpning och andra ändamål som rör allmänintresset, inte säkerställer en adekvat skyddsnivå.

Vid prövningen av om beslutet om skölden för skydd av privatlivet är förenligt med stadgans bestämmelser konstaterade domstolen att de amerikanska **övervakningsprogram** som nämnts ovan och bestämmelserna som omgärdar dessa **inte reglerade på ett sådant sätt att de uppfyller krav som är väsentligen likvärdiga med dem som uppställs i unionsrätten** enligt artikel 52.1 andra meningen i stadgan. Vad gäller kravet på tillgång till rättsmedel i artikel 47 i stadgan slog domstolen fast att den ombudsman som inrättats enligt beslutet inte ger något sådant, och att det inte heller i övrigt finns någon tillgång till ett sådant. Domstolen **ogiltigförklarade mot denna bakgrund beslutet om skölden för skydd av privatlivet.**

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

[Google/YouTube inte skyldiga att lämna information om e-postadresser, IP-adresser och mobiltelefonnummer till användare som gjort intrång i upphovsrätten](#)

EU-domstolen, femte avdelningen, har i dom den 9 juli 2009 i ml C-264/19, Constantin Film Verleih, prövat en begäran om förhandsavgörande från Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland), angående tolkningen av artikel 8.2 a i direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (upphovsrättsdirektivet). Begäran har framställts i ett mål mellan Constantin Film Verleih GmbH, ett tyskt filmdistributionsbolag å ena sidan, och YouTube LLC och Google Inc., med säte i Förenta staterna, å den andra, angående Constantin Film Verleih's begäran att de två sistnämnda bolagen ska lämna ut information om e-postadresser, IP-adresser och mobiltelefonnummer till användare som gjort intrång i dess immateriella rättigheter.

Constantin Film Verleih innehar exklusiv nyttjanderätt i Tyskland till bland annat filmerna Parker och Scary Movie 5. Under 2013 och 2014 laddades dessa verk upp på webbplatsen www.youtube.com, en plattform som drivs av YouTube. Dessa verk sågs flera tiotusentals gånger på denna plattform. Constantin Film Verleih begärde att YouTube och Google, som är YouTubes moderbolag, skulle lämna ut viss information om varje användare som laddat upp dessa verk. För att kunna ladda upp videoklipp på YouTube måste användarna registrera ett användarkonto hos Google. För att registrera ett sådant konto krävs endast att användaren anger ett namn, en e-postadress och ett födelsedatum. Dessa uppgifter kontrolleras vanligtvis inte och användaren behöver inte ange någon postadress. För att kunna ladda upp videoklipp som är längre än 15 minuter på YouTube måste användaren emellertid uppge ett mobiltelefonnummer, så att användaren kan ta emot den aktiveringskod som krävs för att ladda upp ett sådant klipp. Enligt YouTubes och Googles gemensamma, allmänna användar- och dataskyddsvillkor godkänner YouTubes användare att

serverloggen, inklusive IP-adressen, datum och tidpunkt för användning av plattformen och olika sökningar lagras, samt att dataset innehållande dessa uppgifter får användas.

Bundesgerichtshof hänsköt målet till EU-domstolen, som utifrån de frågor som ställts konstaterade att den ville få klarhet i huruvida artikel **8.2 a i direktiv 2004/48** ska tolkas så, att när en användare har laddat upp filer som gör intrång i en immateriell rättighet ska **begreppet "adress"** förstås så att det omfattar användarens e-postadress och telefonnummer, samt den IP-adress som använts för att ladda upp dessa filer eller den IP-adress som användaren använt vid den senaste inloggningen på sitt användarkonto.

EU-domstolen konstaterade inledningsvis att medlemsstaterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, i samband med en rättegång om immaterialrättsintrång och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käranden, får besluta att information om ursprung och distributionsnät för de intrångsgörande varorna eller tjänsterna skall lämnas av intrångsgöraren eller annan person som har befunnits i kommersiell skala tillhandahålla tjänster som använts i intrångsgörande verksamhet. I artikel 8.2 a i direktiv 2004/48 preciseras att den informationen, om lämpligt, ska omfatta namn och adress på producenter, tillverkare, distributörer, leverantörer och andra som tidigare innehaft respektive använt varorna eller tjänsterna, samt på tilltänkta grossister och detaljister. Vad gäller frågan huruvida **begreppet "adress"**, i den mening som avses i artikel 8.2 a i direktiv 2004/48, även omfattar dessa personers e-postadresser, telefonnummer och IP-adresser, kan det konstateras att eftersom denna bestämmelse inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar för att bestämma innebörden av och tillämpningsområdet för begreppet "adress", ska det anses utgöra ett **unionsrättsligt begrepp** som normalt sett ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela unionen. I **vanligt språkbruk avser begreppet en postadress**, det vill säga en viss persons hemvist eller bostad. I **förarbetena** till upphovsrättsdirektivet finns inget som tyder på att e-postadresser m.m. avses. Vid en granskning av **andra unionsrättsakter** som avser e-postadresser eller IP-adresser framgår att begreppet "adress", inte används i någon av dessa rättsakter – utan närmare precisering – för att beteckna telefonnummer, IP-adresser eller e-postadresser. En sådan tolkning är också förenlig med **målsättningen med upphovsrättsdirektivet**, nämligen att införa en minimiharmonisering för säkerställandet av immateriella rättigheter och en **skälig avvägning** mellan, å ena sidan, upphovsrättsinnehavarnas rätt till information och, å andra sidan, användarnas rätt till skydd av personuppgifter. Domstolen klargjorde avslutningsvis att även om upphovsrättsdirektivet inte medför någon skyldighet för medlemsstaterna att förplikta en berörd part att lämna ut sådana uppgifter står det medlemsstaterna fritt att själva anta sådana bestämmelser.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Arbetsrätt

[Italiensk fredsdomare kan ha samma rätt till betald semester som ordinarie domare](#)

EU-domstolen, andra avdelningen, har i dom den 16 juli 2020 i mål C-658/19, Governo della Repubblica italiana, prövat en begäran om förhandsavgörande från

Giudice di pace di Bologna (fredsdomaren i Bologna, Italien) angående tolkningen av artikel 267 FEUF, artikel 31.2 och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), principen om medlemsstaternas ansvar för överträdelse av unionsrätten och artikel 1.3 och artikel 7 i direktiv 2003/88/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden samt klausulerna 2 och 4 i ramavtalet om visstidsarbete, vilket ingår som en bilaga till direktiv 1999/70/EG. Begäran har framställts i ett mål mellan UX och Governo della Repubblica italiana (den italienska regeringen) angående en talan om ersättning för skada som åsamkats på grund av att den italienska staten har åsidosatt unionsrätten. UX, sökande i det nationella målet, utnämndes till Giudice di pace (fredsdomare) den 23 februari 2001 och tjänstgjorde vid två olika domstolar mellan åren 2002 och 2005 och från år 2005 till i dag. Under perioden från den 1 juli 2017 till den 30 juni 2018 meddelade hon 478 domar i brottmål, 1 113 beslut att avskrika åtal mot kända misstänkta och 193 beslut att avskrika åtal mot okända misstänkta i egenskap av giudice dell'indagine preliminare (förundersökningsdomare). Inom ramen för sin tjänst håller hon, i egenskap av ensamdomare, två muntliga förhandlingar per vecka, med undantag för den obetalda semesterperioden i augusti, under vilken tidsfristerna för förfarandet avbryts. I augusti 2018, under sin obetalda semester, utövade hon inte någon verksamhet i egenskap av fredsdomare och erhöll följaktligen inte någon ersättning. Hon ansökte om **betalningsföreläggande mot den italienska regeringen, motsvarande den lön för augusti 2018 som en ordinarie domare med samma tjänstetid som hon kan göra anspråk på som ersättning** för den skada som hon anser sig ha lidit till följd av att den italienska staten uppenbart åsidosatt artikel 4 i ramavtalet och artikel 7 i direktiv 2003/88 samt artikel 31 i stadgan. Det framgår härvid av beslutet om hänskjutande att de ersättningar som fredsdomarna uppbär har samband med det arbete som utförts och beräknas med hänsyn till antalet meddelade avgöranden. Under semesterperioden i augusti månad har sökanden i målet vid den nationella domstolen följaktligen inte erhållit någon ersättning, medan ordinarie domare har rätt till 30 dagars betald semester. Förhandsavgörande begärdes (av en annan person hos samma fredsdomare i Bologna).

Efter en tämligen utförlig diskussion i frågan om fredsdomaren i Bologna skulle anses vara "en domstol i en medlemsstat" gick domstolen in på prövningen av huruvida en fredsdomare skulle anses vara en arbetstagare med rätt till betald semester. Den konstaterade inledningsvis att direktiv 2003/88 var tillämpligt. Den påminde om att **varje person som utför verkligt och faktiskt arbete, med undantag av arbete som utförs i så liten omfattning att det framstår som rent marginellt och sidoordnat, ska betraktas som "arbetstagare"** och att **det viktigaste kännetecknet för ett anställningsförhållande att en person under en viss tid mot ersättning utför arbete åt en annan person under dennes ledning**. Även om det är så att lön för utfört arbete utgör ett grundläggande kännetecken i ett arbetsförhållande, är det dessutom icke desto mindre så att **såväl en låg lönenivå som frågan varifrån medlen till ersättningen kommer helt saknar betydelse** vid bedömningen av om en person ska betecknas som arbetstagare i unionsrättslig mening. Frågan huruvida en fredsdomare kan vara en arbetstagare besvarades därefter på följande sätt:

Artikel 7.1 i direktiv 2003/88 och artikel 31.2 i stadgan ska tolkas så, att en fredsdomare som, inom ramen för sitt ämbete, utför verkligt och faktiskt arbete, som varken är rent marginellt eller sidoordnat, och för vilket denne erhåller ersättning av vederlagskaraktär, kan anses omfattas av begreppet arbetstagare, i den mening som avses i dessa bestämmelser, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva.

Domstolen prövade därefter om en fredsdomare kan vara en visstidsanställd i den mening som avses i ramavtalet om visstidsarbete, vilket besvarades jakande.

När det gäller målets kärna i sak, frågan om fredsdomare har samma rätt till betald semester som ordinarie domare, konstaterade domstolen att med "förbehåll för de kontroller som endast den hänskjutande domstolen är behörig att göra, förefaller det som om de mål som den italienska regeringen har åberopat i förevarande fall, det vill säga att återspegla skillnaderna i yrkesutövning mellan fredsdomare och yrkesdomare, skulle kunna svara mot ett verkligt behov, varvid de skillnader i behandling som föreligger mellan dessa båda kategorier, inklusive i fråga om årlig betald semester, kan anses stå i proportion till de mål som eftersträvas med dem." Frågan besvarades därefter på följande sätt:

"Klausul 4.1 i ramavtalet ska tolkas så, att den utgör **hinder för en nationell lagstiftning i vilken det inte föreskrivs någon rätt för en fredsdomare att ta ut en årlig betald semester på 30 dagar**, såsom den semester som föreskrivs för ordinarie domare, för det fall fredsdomare omfattas av begreppet "visstidsanställd", i den mening som avses i klausul 2.1 i ramavtalet, och denne befinner sig i en situation som är jämförbar med situationen för en ordinarie domare, **om inte en sådan skillnad i behandling motiveras av de olika kvalifikationer som krävs och vilken typ av arbetsuppgifter som nämnda domare har att utföra**, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva."

Konsumenträtt

[Begränsningsregeln i Montrealkonventionen avseende flygbolags ansvar för förlorat bagage utgör ett maximibelopp](#)

EU-domstolen, fjärde avdelningen, har i dom den 9 juli 2020 i mål C-86/19, Vueling Airlines, prövat en begäran om förhandsavgörande från Juzgado de lo Mercantil no 9 de Barcelona (handelsdomstol nr 9 i Barcelona, Spanien), angående tolkningen av artikel 17.2 och artikel 22.2 i Montrealkonventionen. Begäran har framställts i ett mål mellan SL och Vueling Airlines SA, ett lufttrafikföretag, angående en begäran om ersättning för ekonomisk och ideell skada som SL lidit till följd av att hennes incheckade bagage förlorats under en flygning som denna transportör genomfört. I artikel 22 i Montrealkonventionen föreskrivs följande: "Vid transport av bagage är transportörens skadeståndsansvar om bagaget förstörts, förlorats, skadats eller försenats begränsat till 1 000 särskilda dragningsrätter för varje enskild passagerare, om inte passageraren, när det incheckade bagaget överlämnades till transportören, gjorde en särskild förklaring om det intresse som är knutet till att bagaget avlämnas på destinationsorten och betalade tilläggsavgift om en sådan begärdes. I sådant fall gäller det då uppgivna beloppet som gräns för transportörens skadeståndsansvar, om inte transportören kan visa att detta belopp är högre än värdet av passagerarens faktiska intresse av att bagaget avlämnas på destinationsorten."

SL reste med Vueling Airlines från Ibiza (Spanien) till Fuerteventura (Spanien), med mellanlandning i Barcelona (Spanien). Hon checkade in sitt bagage hos detta lufttrafikföretag. Flygningen förlöpte normalt, men SL upptäckte vid ankomsten att hennes bagage inte hade kommit fram till destinationsorten. Hon framställde således ett klagomål mot Vueling Airlines. Vueling Airlines medgav att bagaget inte hade återfunnits. Vueling Airlines invände däremot mot att betala det maximala ersättningsbelopp som föreskrivs i artikel 22.2 i Montrealkonventionen, och erbjöd endast 250 euro som ersättning för den ekonomiska och ideella skada som förlusten av bagaget inneburit. Lufttrafikföretaget hävdade att SL inte hade lämnat några uppgifter om bagagets innehåll, dess värde eller vikt, och hon hade inte heller ingett några kvitton som kunde styrka de inköp hon gjort för att ersätta bagagets innehåll. Vueling Airlines ansåg att sådana uppgifter krävs för att passageraren ska kunna bevisa att vederbörande har rätt att beviljas den maximala ersättning som föreskrivs i artikel 22.2 i Montrealkonventionen. Förhandsavgörande begärdes rörande två frågor.

Den första frågan är **huruvida den ersättning som enligt artikel 17.2, jämförd med artikel 22.2, i Montrealkonventionen, ska utgå till en passagerare som har förlorat sitt bagage någon gång under den tid då bagaget var i transportörens vård – men passageraren inte har gjort en särskild förklaring om det intresse som är knutet till att bagaget avlämnas på destinationsorten – är en schablonersättning** eller ej. Den andra frågan avser **hur beloppet för denna ersättning ska beräknas (och vilken bevisning som ska beaktas)** för det fall att det belopp som anges i artikel 22.2 i Montrealkonventionen inte utgör ett schablonbelopp som ska utgå per automatik. Den första frågan besvarades så att **den ersättning som ett lufttrafikföretag är skyldigt att utge till en passagerare när dennes incheckade bagage förstörts, förlorats, skadats eller försenats, men passageraren inte har gjort en särskild förklaring om det intresse som är knutet till att bagaget avlämnas på destinationsorten, ska fastställas upp till det maximibelopp som anges i artikel 22.2 i Montrealkonventionen med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet.**

Beträffande den andra frågan fastslog EU-domstolen att i en sådan situation ska det ersättningsbelopp som lufttrafikföretaget ska utge fastställas av den nationella domstolen **i enlighet med tillämpliga nationella bestämmelser**, bland annat i fråga om bevisning. Dessa bestämmelser får emellertid **varken vara mindre förmånliga än dem som avser liknande talan som grundas på nationell rätt eller medföra att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva de rättigheter** som följer av Montrealkonventionen.

Migrationsrätt

[Inte tillåtet att avvisa ansökan om familjeåterförening enbart av det skälet att den som ansökan avser har blivit myndig efter det att ansökan gavs in](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 16 juli 2020 i målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, Belgiska staten (Regroupement familial – Enfant mineur), prövat en begäran om förhandsavgörande från Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien), angående tolkningen av direktiv 2003/86/EG om rätt

till familjeåterförening. Målen rör avslag på ansökningar från guineanska medborgare om visum för familjeåterförening.

B.M.M., som är tredjelandsmedborgare med flyktingstatus i Belgien, ansökte den 20 mars 2012 i sina underåriga barns namn (B.S., B.M. och B.M.O.), och för deras räkning, om uppehållstillstånd för familjeåterförening vid Belgiens ambassad i Conakry (Guinea). B.M.M. lämnade den 9 december 2013 vid Belgiens ambassad i Dakar (Senegal) in nya ansökningar om uppehållstillstånd i sina underåriga barns namn. De belgiska myndigheterna avtog ansökningarna om uppehållstillstånd med motiveringen att B.S., B.M. och B.M.O. hade använt sig av falska eller vilseledande uppgifter eller falska eller förfalskade handlingar eller hade använt sig av vilseledande eller av andra olagliga medel för att erhålla de sökta uppehållstillstånden. Myndigheterna påpekade nämligen att B.S. och B.M.O. i sina ansökningar om uppehållstillstånd hade uppgett att de var födda den 16 mars 1999 respektive den 20 januari 1996, medan B.M.M. i sin asylansökan hade angett att de var födda den 16 mars 1997 respektive den 20 januari 1994. Vad gäller B.M.O. framhöll myndigheterna att B.M.M. i sin asylansökan inte hade angett något om detta barns existens. Vid tidpunkten för avslagsbesluten av den 25 mars 2014 var B.S. och B.M., enligt vad klagandena i de nationella målen uppgett, fortfarande underåriga medan B.M.O. hade blivit myndig. Conseil du contentieux des étrangers (Utlänningsdomstolen), dit besluten överklagades, avvisade överklagandena med motiveringen att det saknades berättigat intresse av att få saken prövad. De påpekade att ansökningarna i vart fall inte kunna bifallas eftersom B.S., B.M. och B.M.O. numera var myndiga, till och med om man utgick från de födelsedatum som hade angetts i ansökningarna om uppehållstillstånd, och således inte längre uppfyllde villkoren i bestämmelserna om familjeåterförening för underåriga barn. Klagandena i de nationella målen överklagade avgörandena till Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien). De har i huvudsak gjort gällande att Conseil du contentieux des étrangers (Utlänningsdomstolen) har gjort en tolkning som dels innebär ett **åsidosättande av unionsrättens effektivitetsprincip**, då den hindrar B.S., B.M. och B.M.O. från att komma i åtnjutande av den rätt till familjeåterförening som garanteras i artikel 4 i direktiv 2003/86, dels innebär ett **åsidosättande av rätten till ett effektivt rättsmedel**, genom att dessa personer berövas möjligheten att väcka talan mot de avslagsbeslut som är i fråga i de nationella målen, trots att nämnda beslut, inte bara fattades, utan även bestreds, när klagandena ännu var underåriga. Målet hänsköts till EU-domstolen för förhandsavgörande. EU-domstolen påminde om att syftet med direktiv 2003/86 är att främja familjeåterförening och att det dessutom avser att ge skydd för tredjelandsmedborgare, särskilt underåriga sådana. Genom dess artikel 4.1 åläggs medlemsstaterna **skyldighet att tillåta familjeåterförening för vissa medlemmar av referenspersonens familj utan något utrymme för skönsmässig bedömning**. De har följaktligen inget handlingsutrymme när det gäller att fastställa tidpunkt som ska tjäna som referens vid bedömningen av en sökandes ålder. Vidare ska bestämmelserna i direktiv 2003/86 **tolkas och tillämpas mot bakgrund av artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i stadgan**, vilket för övrigt framgår av lydelsen av skäl 2 och artikel 5.5 i det direktivet, som innebär att medlemsstaterna är skyldiga att vid prövningen av ansökningar om familjeåterförening **ta hänsyn till de berörda barnens bästa och sträva efter att främja familjelivet**. Det skulle inte vara förenligt

med vare sig de mål som eftersträvas med direktivet eller med de krav som följer av artiklarna 7 och 24.2 i stadgan om man valde att låta det datum då den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten fattar beslut om ansökan om inresa och vistelse i denna stat för familjeåterförening tjäna som referens vid bedömningen av sökandens ålder i samband med tillämpningen av artikel 4.1 i direktivet. Den tidpunkten ska, för säkerställandet av dessa ändamål, vara när ansökan ges in. Följaktligen kan heller inte ett överklagande av ett beslut om avslag på ansökan avvisas enbart på den grunden att den som ansökan avser blivit myndig under förfarandet.

[Placering av förvarstagen i fängelse i avvaktan på avlägsnande godtas](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 2 juli 2020 i mål C-18/19, Stadt Frankfurt am Main, prövat en begäran om förhandsavgörande från Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) angående tolkningen av artikel 16.1 i direktiv 2008/115/EG om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna. Målet avser lagenligheten av att placera den tunisiska medborgaren WM i förvar i en fängelseanläggning i avvaktan på avlägsnande.

WM är en tunisisk medborgare som vistades i Tyskland. Det behöriga ministeriet i delstaten Hessen (Tyskland) beslutade att WM skulle avlägsnas till Tunisien med motiveringen att han utgjorde en särskild risk för den nationella säkerheten, med hänsyn till bland annat hans personlighet, beteende, radikala islamistiska åsikter, att han av underrättelsetjänsten klassificerats som "människosmugglare och rekryterare för den Islamiska statens terrororganisation" samt hans verksamhet för denna organisation i Syrien. VM förde talan mot beslutet.

Bundesgerichtshof begärde förhandsavgörande angående frågan om artikel 16.1 i direktiv 2008/115 ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet får placeras i förvar i en fängelseanläggning, avskild från vanliga interner, i avvaktan på avlägsnande av det skälet att vederbörande utgör en allvarlig risk för människors liv och lem eller för den nationella säkerheten.

Den svenska regeringen gjorde gällande att **artikel 16 i direktiv 2008/115 inte är tillämplig** i det nationella målet. Regeringen underströk att det framgår av artikel 72 FEUF att Europeiska unionens gemensamma invandringspolitik, som direktiv 2008/115 omfattas av, inte påverkar **medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten**. Medlemsstaterna är således fortfarande behöriga att vidta effektiva säkerhetsåtgärder när tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig hålls i förvar i avvaktan på avlägsnande. **EU-domstolen godtog inte denna argumentation**. Enligt den följer det av fast rättspraxis att även om det ankommer på medlemsstaterna att besluta om lämpliga åtgärder för att säkerställa inre och yttre säkerhet är sådana åtgärder inte fullständigt undantagna från unionsrättens tillämpning. Artikel 72 FEUF, som föreskriver att avdelning V i EUF-fördraget inte ska påverka medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten, kan inte tolkas på ett sådant sätt, att medlemsstaterna, enbart genom att åberopa detta ansvar ges rätt att inte tillämpa en unionsbestämmelse, i det här fallet artikel 16 i direktiv 2008/115.

I sak konstaterade domstolen att det undantag som gör det möjligt att hålla i förvar tagna personer i fängelse ska tolkas restriktivt. Ett hot mot allmän ordning eller nationell säkerhet kan således endast motivera att en tredjelandsmedborgare hålls i förvar i en fängelseanläggning i avvaktan på avlägsnande, med stöd av artikel 16.1 andra meningen i direktiv 2008/115 om hans eller hennes individuella beteende utgör ett verkligt, aktuellt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse eller den berörda medlemsstatens inre eller yttre säkerhet. Jämför Migrationsöverdomstolens avgörande samma dag i mål UM3640-20, [referat MIG 2020:15](#).

Miljörätt

EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER

Senaste numret av [Europarättslig tidskrift](#) är nr 3/20. Där ställs bl.a. frågan "Har offentlighetsprincipen blivit en gemensam konstitutionell tradition?" av Giulia Meo.

Även [Skattenytt](#) tillhandahåller vissa artiklar fritt på nätet.

Från Svensk juristtidning noteras bl.a. artikeln "[Informationsmässig likabehandling enligt aktiebolagslagen](#)" av Erik Lidman.

NYA MÅL

DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

Den 8 oktober 2020 kl. 09.30 meddelar EU-domstolen, tionde avdelningen, dom i mål C-465/19, Aktiebolaget Östgötatrafiken. Det är Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen, som begärt förhandsavgörande i ett varumärkesmål, angående följande frågor:

Ska artikel 4.1 b) i varumärkesdirektivet tolkas så att det – vid en ansökan om registrering av ett varumärke som kännetecknar tjänster och där ansökan avser ett kännetecken, placerat i viss position, som täcker stora delar av de fysiska föremål som används för att utföra tjänsterna – ska bedömas huruvida märket inte är oberoende av föremålens utseende?

Om svaret på fråga I är ja, krävs det att varumärket i betydande mån avviker från normen eller från vad som är sedvanligt i branschen för att märket ska anses ha särskiljningsförmåga?

Den 8 oktober 2020 kl. 09.30 meddelar domstolen, första avdelningen, dom i mål C-476/19, Combinova. Kammarrätten i Göteborg har begärt förhandsavgörande angående följande fråga:

En tullskuld vid import eller export som har uppkommit enligt artikel 79 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013

om fastställande av en tullkodex för unionen ska enligt artikel 124.1 k upphöra om det för tullmyndigheterna lämnas tillfredsställande bevisning för att varorna inte har använts eller förbrukats och har förts ut ur unionens tullområde. Avses med begreppet använts att en vara har bearbetats eller förädlats i enlighet med ändamålet för det tillstånd som ett bolag har fått för varan eller avser begreppet en användning som går utöver det? Har det någon betydelse om användningen sker före eller efter tullskuldens uppkomst?

FRÅN LAGSTIFTNINGSPROJEKTET

Sverige

[Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar](#)

Prop. 2019/20:193

Regeringen föreslår en ny lag med vissa kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen. Enligt EU-förordningen ska varje medlemsstat inrätta en kontaktpunkt för genomförandet av förordningen. Lagen innehåller bestämmelser om att den myndighet som regeringen bestämmer ska vara kontaktpunkt enligt förordningen och att kontaktpunkten ska ha rätt att förelägga utländska investerare eller berörda företag att tillhandahålla vissa uppgifter eller handlingar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 november 2020.

[En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning – lagrådsremiss](#)

I denna lagrådsremiss lämnar regeringen förslag som syftar till att anpassa svensk lagstiftning till en ny EU-förordning om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i livsmedelskedjan.

I lagrådsremissen föreslås ändringar i nio lagar. Ändringarna innebär bl.a. att det nya uttrycket annan offentlig verksamhet införs som en beteckning för sådana myndighetsuppgifter som inte är offentlig kontroll. Bestämmelser om rätt att få tillträde, upplysningar och handlingar vid kontrollen, samt om aktörernas skyldighet att lämna hjälp, utvidgas till att gälla även den som utför annan offentlig verksamhet. Vissa föreskriftsbemyndiganden utvidgas till att även omfatta annan offentlig verksamhet.

Myndigheter som utövar offentlig kontroll föreslås i vissa fall få rätt att köpa in produkter utan att identifiera sig, i syfte att kontrollera att produkterna uppfyller gällande krav. Det föreslås även att det införs en skyldighet för kontrollmyndigheterna att ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Vidare föreslås bestämmelser om tystnadsplikt för organ med delegerade uppgifter och för fysiska personer som offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till. Det föreslås också att beslut som har meddelats av sådana organ eller fysiska personer ska kunna överklagas.

De nya reglerna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 mars 2021